

Wonen, Wijken en Integratie
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Energielabel voor woningen

**Een zuinig huis?
Met het energielabel zie je het zo!**

Energie label voor woningen

Inhoud

1. Hoe energiezuinig is uw huis	05
2. Enkele feiten op een rij	06
3. Een energielabel aanvragen	09
4. Klachtenloket	12
5. Energiebesparende maatregelen	13

1. Hoe energiezuinig is uw huis

Kent u het energielabel al? Op 1 januari 2008 is het ingevoerd. Als koper of nieuwe huurder heeft u er recht op. De eigenaar moet u het energielabel overhandigen. In deze brochure leest u er meer over.

Het energielabel laat zien hoe energiezuinig een huis is. Het energielabel wordt bepaald op basis van de mate van isolatie van de vloer, de muren, de ramen en het dak. Ook wordt gekeken naar de installaties voor verwarming, warm water, ventilatie en duurzame technieken. Deze kenmerken bepalen samen welk energielabel het huis krijgt.

Daarbij toont het energielabel welke maatregelen u kunt nemen om uw huis energiezuiniger te maken. Belangrijke informatie, want hoe energiezuiniger de woning, hoe lager de energierekening kan uitvallen. Besparen scheelt dag in, dag uit in de woonlasten. Een energiezuinig huis is bovendien aantrekkelijker voor kopers en huurders.

Deze brochure gaat over het energielabel voor woningen. Het energielabel is ook verplicht voor kantoren, winkels, scholen, zorginstellingen en andere gebouwen. Informatie hierover vindt u op www.energielabelgebouw.nl.

2. Enkele feiten op een rij

Vernieuwd energielabel

Vanaf 1 januari 2010 is er een vernieuwd energielabel. Dit vermeldt het woningtype en het geeft het jaarlijkse energiegebruik van de woning weer, uitgesplitst in gas, elektriciteit en warmte. Dit energiegebruik wordt bepaald onder gemiddelde omstandigheden en is onafhankelijk van bewonersgedrag. U ziet in één oogopslag in welke energielabelklasse uw woning is ingedeeld. Het energielabel geeft ook advies over welke energiebesparende maatregelen u nog kunt nemen.

Een eenduidige opname en beoordeling maken het energielabel betrouwbaar. Verplichte examens voor de energielabeladviseur verhogen de kwaliteit van de uitvoering. Er is een klachtenloket in het leven geroepen om mensen met klachten over hun energielabel beter gehoor te bieden. Dankzij al deze verbeteringen is het energielabel nog bruikbaar geworden.

Energielabelklassen

Het energielabel deelt huizen in in de energielabelklassen A tot en met G. In de bijlage van het energielabel wordt voor zeer energiezuinige woningen ook nog onderscheid gemaakt tussen energielabelklassen A, A+ en A++.

Bij energielabelklasse G zijn er nog veel energiebesparende maatregelen te treffen. Als de woning in energielabelklasse A valt zijn al veel energiebesparende maatregelen

genomen. Op het energielabel treft u een afbeelding van de energielabelklasse en het woningtype aan. Als twee woningen tot hetzelfde type behoren, dan kunt u de energieprestatie van deze woningen onderling vergelijken op basis van de energielabelklasse en het uitgesplitste energiegebruik.

Geldigheid

Het energielabel is geldig tot tien jaar na de opnamedatum. Daarna moet u het opnieuw aanvragen bij verkoop of verhuur van de woning.

De energielabels die vóór 1 januari 2010 zijn afgegeven, blijven gelden tot maximaal tien jaar na opnamedatum. Vanaf 1 januari 2010 kunt u kosteloos een aanvullend document downloaden. Dit document geeft de informatie van uw 'oude' energielabel weer in de vernieuwde layout. Deze aanvulling is niet verplicht maar wel handig als leeswijzer.

Kijk voor meer informatie op www.vrom.nl/energielabel.

Energielabel voor kopers

Als koper of huurder heeft u recht op een energielabel. De verkoper of verhuurder is verplicht om u dit te overhandigen. In het uiterste geval kunt u dit bij de rechter afdwingen. Als koper ontvangt u een kopie van het energielabel bij het tekenen van de koopovereenkomst. Het originele document krijgt u op het moment van de woningoverdracht bij de notaris.

Energie label woning

Afgegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.

Veel besparingsmogelijkheden

Weinig besparingsmogelijkheden

Uw woning

Labelklasse maakt vergelijking met woning(en) van het volgende type mogelijk.

Rijwoning - Tussen

Gebruiksoppervlakt

131,0 m²

Opnamedatum

01-01-2010

Energie label geldig tot

01-01-2020

Afmeldnummer

Adviesbedrijf

Advies BV

Inschrijffnummer

Handtekening

Straat
Dorpstraat
Nummer/toevoeging
1
Postcode
9999 AA
Woonplaats
Hoofdstad

Energie label op basis van een ander representatief gebouw of gebouwdeel? -

Adres representatief gebouw of gebouwdeel: -

Standaard energiegebruik voor uw woning

Energiegebruik maakt vergelijking met andere woning(en) mogelijk.

- Het standaard energiegebruik is de hoeveelheid primaire energie die nodig is voor de verwarming van uw woning, de productie van warm water, ventilatie en verlichting.
- De eventuele opbrengst van een zonnepaneel wordt hiervan afgetrokken.
- Het energiegebruik wordt berekend op basis van de bouwkundige eigenschappen en de installaties van uw woning.
- Bij de berekening wordt uitgegaan van het gemiddelde Nederlandse klimaat, een gemiddeld aantal bewoners en gemiddeld bewonersgedrag.
- Het standaard energiegebruik wordt uitgedrukt in de eenheid 'megajoules', dit wordt uitgesplitst naar elektriciteit (kWh), gas (m³) en warmte (GJ).

76705 MJ

(megajoules)

1037 kWh (elektriciteit)

1909 m³ (gas)

0 GJ (warmte)

Voorbeeld van het voorblad van het vernieuwde energielabel

Energielabel voor verkopers

Als u uw woning gaat verkopen of verhuren bent u verplicht een energielabel aan te schaffen. U moet een kopie van het energielabel verstrekken bij het ondertekenen van de koop- of huurovereenkomst. Bij de overdracht van het huis moet u het originele energielabel overhandigen aan de koper. De notaris vraagt hiernaar. Als er geen energielabel is, wijst de notaris de koper erop dat hij hier recht op heeft.

Wanneer geen energielabel

Voor woningen die minder dan tien jaar oud zijn is geen energielabel nodig. Hier volstaat de berekening van de energieprestatiecoëfficiënt (EPC) uit de bouwvraag. Deze vervangt het energielabel tot tien jaar na de verstrekking van de bouwvergunning.

Het energielabel geldt niet voor monumenten, woonboten, woonwagens en caravans. Het geldt ook niet voor schuren en garages, onverwarmde logiesgebouwen (zoals trekkershutten), gebouwen met een industriefunctie, gebouwen voor religieuze activiteiten en tijdelijke bouwwerken (zoals bouwketen en nood- en schaftlokalen).

Energie Prestatie Advies (EPA)

Als u uw woning wilt verkopen of verhuren, en u bent in het bezit van een energieprestatieadvies (EPA), dan is het overhandigen van dit document aan de koper of de huurder voldoende. Het advies moet wel door een gecertificeerde adviseur zijn opgesteld tussen 1 juli 2002 en 1 januari 2008. En het EPA mag niet meer dan tien jaar oud

zijn. Is dat wel het geval, dan moet u alsnog een energielabel aanvragen als u uw woning wilt verkopen of verhuren.

Heeft u aan de hand van het EPA uw woning energiezuiniger gemaakt en gaat u uw woning binnenkort verkopen? Dan kan het nuttig zijn om toch een energielabel aan te schaffen. Er is een grote kans dat uw woning in een betere energielabelklasse terechtkomt, en een energiezuinig huis ligt beter in de markt.

Wat voorheen een EPA-maatwerkadvies heette wordt tegenwoordig een maatwerkadvies voor energiebesparing genoemd.

3. Een energielabel aanvragen

Opname

U vraagt het energielabel aan bij een gecertificeerd adviseur. Hij komt bij u langs en doet onderzoek in de woning. Bij de berekening van het energiegebruik gebruikt de adviseur een standaard opnameprotocol. Hij gaat daarnaast uit van een standaard-situatie met gemiddeld bewonersgedrag. Bij de vaststelling van het energielabel wordt geen rekening gehouden met uw persoonlijke bewonersgedrag of energiebesparende producten zoals spaarlampen, deurborstels of radiatorfolie.

Het energielabel zegt dus iets over de energieprestatie van de woning zelf onder standaard omstandigheden en standaard gebruik. Daarbij tellen vooral de mate van isolatie en de zuinigheid van de installaties mee. Om die reden kunnen de energiegebruikscijfers op het energielabel sterk afwijken van uw werkelijke energiegebruik.

Bij de levering van het energielabel kunt u de energielabeladviseur naar de opnamegegevens vragen. U heeft recht op deze gegevens.

De adviseur die het label verstrekt, bepaalt de prijs. De hoogte kan afhangen van de grootte van de woning.

Contact met een adviseur

Zoekt u gecertificeerde adviseurs bij u in de buurt? U vindt een lijst op www.vrom.nl/energielabel.

TE
KOOP
0116-
827351
VAN
VEEN

4. Klachtenloket

Alleen medewerkers van gecertificeerde adviesbedrijven mogen de gegevens opnemen en energielabels verstrekken. Zij moeten een verplicht examen hebben afgelegd. De adviesbedrijven worden streng gecontroleerd door een onafhankelijke instantie. Bij structurele fouten kunnen ze hun certificaat verliezen.

Het kan desondanks gebeuren dat u het niet eens bent met de beoordeling van uw huis. Meld dat dan eerst aan uw energielabeladviseur. Komt u er samen niet uit, dan kunt u vanaf 1 januari 2010 een klacht indienen op www.energielabelklachten.nl. Een onafhankelijke instantie bekijkt uw klacht en controleert of het energielabel zorgvuldig is opgesteld. Als laatste optie is er een geschillenregeling. Informatie hierover is ook via www.energielabelklachten.nl verkrijgbaar.

5. Energiebesparende maatregelen

Energielastenverlager

Het energielabel vermeldt welke maatregelen tot energiebesparing er in de woning mogelijk zijn. Het geeft vervolgens ook een korte toelichting op deze maatregelen. Om alvast een idee te krijgen van de energiebesparingsmogelijkheden in uw huis, kijkt op www.energielastenverlager.nl

Ook als u niet verkoopt of verhuurt kunt u een energielabel aanvragen. U krijgt bij het energielabel namelijk algemene energiebesparende adviezen. Hiermee kunt u uw voordeel doen als u bijvoorbeeld gaat verbouwen.

Maatwerkadvies voor Energiebesparing

Omdat het energielabel uitgaat van gemiddeld bewonersgedrag in een standaard-situatie, geeft het alleen algemene adviezen. Als u een gedetailleerder advies wilt, kunt u beter kiezen voor een Maatwerkadvies voor Energiebesparing (voorheen EPA).

Een maatwerkadviseur houdt rekening met uw persoonlijke situatie. Hij adviseert u uitgebreid over mogelijke energiebesparende maatregelen in huis, de kosten daarvan en de geschatte terugverdientijd.

Subsidies

Als u energiebesparende maatregelen treft, dan kunt u profiteren van allerlei landelijke, provinciale en gemeentelijke subsidies. De meeste mogen worden gestapeld. Zo kunt u

de gemaakte kosten sneller terugverdienen dan u misschien zou verwachten. Op www.energiesubsidiewijzer.nl ziet u voor welke actuele subsidies u in aanmerking komt.

Energiezuinig huis: betere verkoopkansen

Veel energiebesparende maatregelen tellen mee als u uw huis laat beoordelen voor een energielabel. Met extra isolatie en duurzame technieken zoals zonnepanelen komt uw woning mogelijk in een betere energielabelklasse terecht. Dat maakt uw huis aantrekkelijker als u het wilt verkopen. Bij de (ver)koop van woningen speelt energiegebruik een steeds belangrijker rol.

Meer weten?

Op www.vrom.nl/energielabel vindt u uitgebreide informatie over het energielabel.

Een voorbeeld uit de praktijk

Verbetering van labelstappen kan door het nemen van energiebesparende maatregelen. Hiernaast in het voorbeeld kunt u zien wat dat kan betekenen.

Bij een keuze om van een F label naar een B label te gaan worden hiernaast drie pakketten getoond die max. € 54,- per maand opleveren. De financieringskosten van het voordeligste pakket per maand zijn € 35,- en de maandelijkse energiekosten gaan per maand met € 89,- omlaag.

Kenmerken	Huidige woning	Pakket 1	Pakket 2	Pakket 3
gevelisolatie	Geen	Matig/na-isolatie	Matig/na-isolatie	Matig/na-isolatie
dakisolatie	Goed	Goed	Goed	Goed
vloerisolatie	Geen	Geen	Geen	Goed
ramen leefruimtes	Dubbel glas	HR++ glas	HR++ glas	HR++ glas
ramen slaapruimtes	Enkel glas	HR++ glas	Dubbel glas	HR++ glas
installatie	VR-combi	HR-combi	HR-combi	HR-combi
ventilatie	Natuurlijk	Natuurlijk	Natuurlijk	Natuurlijk
PV-cellen	Nee	Nee	Nee	Nee

De onderstaande resultaten zijn bij benadering en kunnen afwijken

Kenmerken	Huidige woning	Pakket 1	Pakket 2	Pakket 3
Energie ­ label				
Uw maandelijkse energie ­ kosten gaan omlaag met		€ 89	€ 84	€ 96
Financieringskosten maatregelen energiebesparing per maand		€ 35	€ 34	€ 50
Uw maandelijkse voordeel is		€ 54	€ 50	€ 46
De totale investering is		€ 10.117	€ 10.022	€ 12.457
Daarvan wordt geïnvesteerd in energiebesparing		€ 4.802	€ 4.624	€ 6.830
Comfort				

Bron: www.energiebesparingsverkenner.nl

Dit is een publicatie van: Ministerie van VROM,
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag | www.vrom.nl

